

Прутська Тетяна Юріївна,
аспірант, Вінницький національний аграрний університет
Науковий керівник: Калетнік Г.М., д.е.н., професор

Інноваційне підприємництво в агропродовольчій сфері

Важливим фактором подальшого розвитку агропродовольчої сфери в сучасних умовах господарювання стає інноваційне підприємництво. Мета дослідження - обґрунтувати необхідність використання інноваційних підходів до виробництва продукції агропродовольчої сфери в умовах загострення проблеми обмеженості продовольчих ресурсів в світі, що може бути забезпечено лише за умови розбудови системи державної підтримки.

Інноваційне підприємництво характеризує собою особливий вид комерційної діяльності, метою якого є отримання прибутку шляхом створення і поширення інновацій в агропромислове виробництво. На відміну від класичного, репродуктивного підприємництва інноваційне ґрунтується на пошуку нових шляхів розвитку діючого підприємства (нової продукції, технології, ринків, матеріалів, форм управління) або на створенні нового, інноваційно-орієнтованого підприємства. В умовах загострення проблеми нестачі продовольства в світі, орієнтація тільки на традиційні технології вирощування та переробки сільськогосподарських культур не дасть можливість прогодувати людство. Необхідні нові, принципово інші підходи.

Інновацію доцільно розглядати як процес, що об'єднує в собі науку, техніку, підприємство й менеджмент в єдину систему нововведень із специфічними властивостями і закономірностями. Звідси зрозуміло, що інноваційне підприємництво вимагає суттєвих витрат. Між тим, загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості Вінниччини характеризується наступними даними (табл.1.). За відсутності статистичних даних окремо по агропродовольчій сфері, скористаємося наявною інформацією. Як бачимо, в загальному обсязі інноваційних витрат постійно зростає частка витрат на

придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (до 99,4% у 2013р.). В той же час, до 0,1% скоротилась частка витрат на науково-дослідні роботи.

Таблиця 1

Загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості Вінниччини

	2005		2010		2013	
	тис. грн.	% до заг. обсягу	тис. грн.	% до заг. обсягу	тис. грн.	% до заг. обсягу
Усього	55701,0	100,0	90085,0	100,0	694945,9	100,0
У тому числі за напрямками дослідження та розробки:	714,0	1,3	X	X	X	X
Внутрішні	X	X	1617,8	1,8	988,5	0,1
Зовнішні	x	x	325,5	0,4	794,2	0,1
Придбання інших зовнішніх знань	12168,6	21,8	486,9	0,5	156,3	0,0
Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	35097,0	63,0	79227,4	87,9	690543,6	99,4
інші	7721,4	13,9	8427,4	9,4	2463,3	0,4

*Укладено з використанням [1, с. 367]

Інноваційний процес в агропродовольчій сфері може бути представлений як послідовність чотирьох фаз: зародження, освоєння, поширення, зрілості. Так, фаза зародження науково-технічної ідеї характеризується двома властивостями: новизна та постійна ринкову потреба в продукті або технології, в яких матеріалізується сама ідея. Інноваційна продукція агропродовольчої сфери вимагає інформаційних витрат для її рекламування, закріплення ринкової ніші. За цих умов особливу роль відіграє кваліфікований і творчий підхід до управління інноваційним процесом. Він полягає в одержанні і комерціалізації винаходу, нових технологій, продуктів, рішень виробничого, фінансового або управлінського характеру та інших результатів інтелектуальної діяльності. Головним спонукальним мотивом запровадження інновацій в агропродовольчій сфері стає не потенційний прибуток як результат досягнення конкурентних переваг, мінімізації витрат, а можливість створити новий ринок або нову нішу на ринку, тобто новий попит за рахунок появи на ринку принципово нових продуктів або диференціації існуючих продуктів.

Розвиток інноваційного підприємництва в агропродовольчій сфері поки що не набув необхідного поширення. Так, на Вінниччині, тільки 18 підприємств, що спеціалізуються на виробництві харчових продуктів і напоїв, характеризуються як інноваційні. Обсяг реалізованої інноваційної продукції становить лише 4,2% від загального обсягу реалізованої продукції (табл.2.)

Таблиця2

Інноваційна діяльність промислових підприємств Вінниччини за видами економічної діяльності у 2013 р.

	Кількість інноваційно активних підприємств		Обсяг реалізованої інноваційної продукції	
	Усього підприємств	% від загальної кількості промислових підприємств	Усього, тис.грн.	% від загального обсягу реалізованої промислової продукції
Промисловість, з неї:	55	19,4	498478,0	2,3
Переробна промисловість	51	20,7	498478,0	3,3
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	18	18,8	466931,3	4,2

*Укладено з використанням [1, с. 366]

В цих умовах необхідна розробка механізму інноваційного підприємництва, який є способом організації інновацій, сукупності спонукальних мотивів, економічних форм і методів управління системою нововведень, що складається під впливом ринкової кон'юнктури та державного регулювання. Таким чином, необхідне більш активне втручання держави для створення інституційних, фінансових, правових передумов розвитку інноваційного підприємництва в агропродовольчій сфері України.

Список використаних джерел:

1. Статистичний щорічник Вінниччини за 2013 рік: статистичний зб. / [за ред. С. Ігнатова]; Державна служба статистики України, Головне управління статистики у Вінницькій області. – Вінниця, 2014. – С. 620.